

SZŐLŐHEGYEN

Borbáronak ajánlva

Sándor bácsi a tipróhelyen elköltött ebéd után rám villantotta mind a nyolc fogát, és teli mosollyal kérdezte: – Aztán bilingézni akar-e? Felálltam a kerti székről, odahajoltam az öreghez és a barnára cserzett, évtizedekkel szántott homlokát hosszasan megcsókoltam. Sós íz a számon, orromban cefreszag. – Megyek Sanyi bácsi, tessék itt megvárni, megnézem, mennyi maradt fönt. - Ha talál akár egy fürtöt is, eljön hozzám feleségnek? Összenevetünk, és bágyadtan indulok neki a domboldalnak. Gyerekszüret, mondták a hegyiek, délre megleszünk. Kettőkor már teli hassal, laposakat pislogva nézzük a vizet, tőlünk balra az apátság két fehér tornya fénylik. Ajándék nyár október elején. A kezemről nem mosom le a ragacsos szőlőlét, a körmöm is fekete, hadd lássák, a pesti gyerek is tud ám dolgozni, csak meg kell neki mutatni, hogyan is tegye.

Hálatelt szívvel gondolok nagyanyámra, aki városi létére átadta nekem a földi munkák elméleti tudását. Ugyan zavarba nem jövök a metszőollótól vagy a kapától, de a gyakorlati felkészültség hiánya óvatos szemlélődésre int minden alkalommal, amikor végre a földeken lehetek. Most egy szüretet nyertem távoli rokonokkal és sok idegennel az Öreghegyen, és tobzódok az érzésben, hogy kívül lehetek a hétköznapi életemen.

Öreganyám nem csak a bilingézés feloldására tanított meg, hanem arra is, hogy leány r-es hónapban nem ül a földre. Mit sem törődve a régi intelemmel, a sorok között ereszkedve, fürkészsze a tőkétet, keresve a fennmaradt fürtöket, rögökön botladozva, a szőlő végében végül leülök a fűbe. Azt teszem, amit minden jóra való ember tenni szokott: nézem a vizet. Hosszan, csendesen. A szüret, a bőséges ebéd, a pohár rizling és a nap melege elnehezít, végigheverek a földön, lábamat kinyújtom, kezemet a tarkóm alatt összekulcsolom és lehunyom a szemem.

Hogy is volt az istentiszteleten múlt vasárnap? Az igére ugyan nem emlékszem, de a lelkész arról beszélt, hogy az apjának, mint minden rendes embernek a falujában, földje volt, gyümölcsös kertje és egy kis szőlője. Ezt a kis szőlőt féltő gondnal és hozzáértéssel művelte, és ezt megkövetelte népes családjától is. A lelkész a szőlő- és gyümölcsművelésről beszélt, gondoltam, jönnek majd sorra a bibliai példázatok, legyenek azok ó- vagy újszövetségi történetek, sokat használt, de sosem eleget hallott részek a szentírásból. Nem emlékszem, hogy pontosan miről is volt szó, hogy hogyan is épült fel a megszokottan gondos szerkesztésű prédikáció, csak arra, hogy felfigyeltem, amikor egy új, számomra addig ismeretlen fogalom megismertetésére fordult a szó: alvórügy.

Sokféleképpen lehet istentiszteleten lenni. Van, aki elmegy ugyan, de fáradtsága, figyelmetlensége vagy pusztán érdektelensége okán, végül megéhezve, de felszabadultan távozik a hűvös falak közül. Aztán van, aki már órákkal előtte ünneplőbe öltözteti a lelkét és készül az Úrral való találkozásra. Van aki véletlenül téved a templomba, ilyenkor esnek meg az emberrel a legnagyobb meglepetések. Van, aki csendesen figyel, más háborog, csóválja a fejét és cicceg, a harmadik hangosan sír. Megint egy másik olyan viharokat próbál lecsendesíteni magában, amihez tudja, jól jön az égi segítség. Más egyetértően bólogat és van a legjobb, a kedvencem: az, aki érti és tudja a szót, de végig arra gondol, hogy milyen kár, hogy a feleségem, munkatársam, gyerekeim, főnököm, testvérem vagy áruló szerelmesem nem hallja mindezt. Jól ismerem azt a fajtát, magam is e kaszt részese lehettem.

Mi az az alvórügy? Olyan hajtásrügy, amely a kialakulást követő vagy későbbi években nem hajt ki. Rendszerint csak akkor, ha a vesszőket, gallyakat, ágakat erősen visszavágjuk, vagy az egész tőkét, fát megritkítjuk. Olyan rügy, ami a nyugalmi időszak leteltével, tavasszal nem hajt ki, hanem egy vagy több éven át kibontakozás nélkül marad. Rendszerint akkor fejlődik hajtássá, ha a rendes rügyeket vagy az ezekből keletkező hajtásokat valami baj éri.

Fekszem a szőlő aljában, és feltámad a szél. Nekem a szél a legjobb barátom. Mindig tudja, mikor kell érkeznie, tudja, mikor kell változást hoznia, és tudja, bármikor is érkezik, mindig mosolyt csal az arcomra. Ha fúj a szél, akkor tudok igazán beszélgetni Istennel, akkor hallom igazán a hangját. Talán ezért is mosolygok minden alkalommal, ha megérkezik az én szelem. Örülök a találkozásnak.

A földön fekvé, ahogy érzem a Balaton illatát és a nap erejét az arcomon, a földből áramló meleget, forgatom magamban: alvórügy. Istentiszteleten nekem van mindaz készítve, amit ott és akkor kapok és hallok. A szőlőművelés és a metszés elméleti részét tudom. Főleg a metszését, hogy hogyan kell és szükséges visszavágni, ritkítani, külső szemlélőnek talán kínzásnak is beillő csonkolást eszközölni a termővé válni akaró növényen.

A lelkész a szőlőtőről beszél, a Megváltóról és rólunk. Arról, hogy a jó gazda, hogyan vágja vissza a vesszőket, hogy azután miképpen pattannak meg az akár évekig nyugalomban lévő, vagy éppen elfojtott rügyek. Hogy ezek a kis titkos hajtások hogyan kezdenek el élni. Nagy merészség kell ám nekik, azoknak, akik rejtve, szépen, csendben megbújva, egyszer csak kidugják a fejüket a napfényre. Visszavonhatatlan jelenlét. Ehhez nem kis bátorság kell ám.

A pince felől jókedv hangjai gyűrűznek a víz felé, félúton nálam megpihennek kissé. Vissza a rügyekhez. Szóval, hogy is volt az a levél, amit nem is olyan régen kaptam? Ami arról szólt, hogy miért is nem lesznek egy pár férfi és nő. Szép és igaz levél volt, egy olyan, némiképp számon kérő félmondattal, ami azóta társamul szegődött: *Benned láncon tartott a szenvedély*. Megrázó és szomorú, amikor valaki meglát, megismer és tud rólad valami igazán lényegit, de mégsem lesztek egymáséi, holott nem lenne akadály.

Kókadózom a napon, követhetetlen, ahogy egyik gondolat szüli a másikat, valami hömpölygő áradat, kezd is zavarni ebben a meglelt nyugalomban. Csak nem kezdek bele az éjszakai pihenőimet rendre megzavaró kattogásba? Katt-katt, kattognak a kerekék, nem tudom kikapcsolni az agyam. De most itt fekszem a fűben, alattam a föld, felettem az ég, vízillatot hoz a szél. Beszéljessünk hát tovább. Kedvemre van, hogy játékosan ugrálhatok az alvórügy körül.

Hányszor és hányféleképpen hallottam már azt a kérdést: tudod, hogy mit akarsz csinálni? Hol a hivatásomra vonatkozott, hol párkapcsolatra, hol életem értelmére, hol a hitemre. Néha szánakozó hangszúllyal, néha szerényen érdeklődve, s bizony sokszor kritikaként. Felnőtt ember, hát csak tudja már, hogy mit akar az életével.

A földön fekvé, szőlőízzel a számban és borral a véremlben az igehirdetésen jár az eszem. Az alvórügyön. Azon a tőkén, amit annyi baj ér, bántás, gyötrelém, metszés, hogy aztán elfárad. És milyen már, hogy még egy ilyen testen is akad olyan részecske, ami újbóli életre kívánczik? Alvórügy. Bajt és kárt átélő, fagyot és bogárrágást elszennvedő testen, türelemre ítélt, de életre szánt kis hajtás.

Nem tudom, hogy elaludtam-e, vagy csak lehunyt szemmel, álomhatáron próbálok számot vetni, fürtöket szedni, tengerit aratni, gyümölcsöt teremni, de végre választ lelek arra, hogy mit akarok. Keresetlenül egyszerű a válasz, mondhatni végtelenül primitív, mert semmi konkrétum nincs benne. De a szőlőskert végében, Isten tenyerén, a hitemül adott vidék határában egy igény marad mind közül. Ha majd kitelik az időm, egyet, csak egyet akarok, hogy ne ezt kelljen mondanom: Szerettem volna Uram, de a lélek bátorsága hiányt szenvedett.

Felkelek a földről, és a sorok között felkapaszkodom a pincéhez. Egyetlen fürt szőlőt találok, azt is megeszem, mire visszaérek a pince elé. Sándor bácsi csendesen szunyókál, hátát a pincefalnak vetve, zsíros kalapja a szemébe húzva. Megfogom a vállát, csillagszemével rám mosolyog. – Ó, hát üres kézzel jött? Nem lesz esketés? – Dehogynem. Egy fürtöt találtam, igaz, felfelé jövet megettem azt is. Nem bánja, Sándor bácsi? – Ugyan, lelkem, a fő, hogy jövőre is így legyen. Ugye, rendes kis szőlőskert ez? A termés is szép volt, borunk is jó lesz. Nem mondom, volt is munka vele bőven. A gyerekek nyígtak is eleget, hogy már megint kint kell lenni a papával. Aztán jövőre is jön, ugye? Jöjjön, ha kedve tartja, akkor abból a szőlőből kapja a borocskát, amit most szedett.

Nem rossz dolog ám kint lenni a szőlőben, ugye kislány? – Nem, nem rossz – felelem, és közben leülök mellé a padra, és erősen megszorítom a kezét.